

Jaarverslag 2016

Stichting Museumpark Archeon

Jaarverslag Stichting Museumpark Archeon		
Naam opdrachtgever	Stichting Museumpark Archeon Archeonlaan 1	
Contactgegevens	2408 ZB Alphen aan den Rijn	

Stichting Museumpark Archeon (2016) Jaarverslag 2016

Copyright ©2017 Stichting Museumpark Archeon

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de auteurs.

INHOUD

1. Introductie.....	4
Voorwoord	4
Museumregistratie & Museumkaart.....	4
2. Publiek.....	5
Bezoekers	5
Archeon	5
Archeologiehuis.....	5
Statistieken.....	6
Activiteiten	8
Evenementen	8
Lezingen.....	9
exposities.....	9
Presentatie	10
Marketing en communicatie	10
Media aandacht.....	10
Winkel	11
3. Collectie.....	12
Collectieverloop	12
Aanwinsten en restauratie in het Museumpark.....	12
Archeologiehuis Zuid-Holland	12
Registratie	12
Kerncollectie Archeologische Voorwerpen	12
Kerncollectie Reconstructies	12
Kerncollectie Documenten.....	13
Onderzoek en publicatie	13
Projecten	13
4. Bedrijfsvoering	14
OR & cao.....	14
Personeel.....	14
Vrijwilligers.....	14
Veiligheid.....	14
Archeon en duurzaamheid	14
5. Governance	15
Besturingsmodel	15
Samenstelling	15
Rooster van aftreden.....	15
CCG.....	15
Onafhankelijkheid	15
Bezoldiging	16
Evaluatie functioneren bestuur.....	16
De ingevulde matrix	16
Vergaderingen bestuur 2016.....	17

1. INTRODUCTIE

VOORWOORD

2016 is een goed jaar geweest voor de Stichting Museumpark Archeon.

Door de invoering van de Museumjaarkaart in juli 2016 heeft het park ongeveer 30.000 bezoekers meer ontvangen dan het jaar ervoor. Wij hopen dat deze stijging van het bezoekersaantal ook in 2017 doorzet. De samenwerking tussen stichting en de exploitant Archeon Novum VOF verloopt goed.

In de zomer van 2016 heeft de provincie Zuid Holland laten weten dat de "Zwammerdam" schepen definitief aan Museumpark Archeon zijn toegewezen. Er zijn gesprekken gevoerd met de Provincie Zuid Holland en de Gemeente Alphen aan den Rijn over de renovatie kosten en expositie van deze schepen. In oktober 2016 heeft de Gemeenteraad van Alphen aan den Rijn erin toegestemd dat er meer grond en geld vrijgemaakt moet worden voor Museumpark Archeon en het nieuw te bouwen Romeinsscheepvaart museum. Wij verwachten in de eerste helft van 2017 een definitieve goedkeuring te krijgen voor uitbreiding.

In het najaar van 2016 zijn de containers met scheepsonderdelen officieel aan Alphen en Archeon overgedragen door de rijksdienst voor cultureel erfgoed. Onder leiding van archeoloog Tom Hazenberg zullen de schepen weer in elkaar gezet worden om dan te worden tentoongesteld in een nog nieuw te bouwen museum.

De samenwerking binnen het bestuur verloopt goed, maar wij zijn van mening dat uitbreiding van het bestuur noodzakelijk is. Die uitbreiding hebben we gevonden in de heer Andre de Jeu nu nog directeur van de vereniging sport en gemeenten en fractievoorzitter van Nieuw Elan in Alphen aan den Rijn. Hij mag zich gaan toeleggen op het leggen van nieuwe- en uitbreiden van bestaande contacten. Daarnaast zal hij zich gaan bezighouden met fondsenwerving.

- Niko Geerlings, voorzitter Stichting Museumpark Archeon

MUSEUMREGISTRATIE & MUSEUMKAART

In 2012 is de museumregistratie voor het Archeologiehuis Zuid-Holland en Archeon zelf gestart. In 2014 heeft dit proces geleid tot een succesvolle registratie voor het Archeologiehuis, en in december 2015 is ook heel Archeon officieel geregistreerd. Hiertoe is de Stichting Romeins Museum Alphen aan den Rijn omgevormd tot de Stichting Museumpark Archeon.

Per juli 2016 voert Archeon de Museumkaart. Dit heeft gevolgen gehad voor bezoekersaantallen, maar ook de samenstelling van de bezoekers. Museumkaarthouders lijken vaker terug te willen komen en zijn dan ook uitermate geïnteresseerd in de evenementen.

2. PUBLIEK

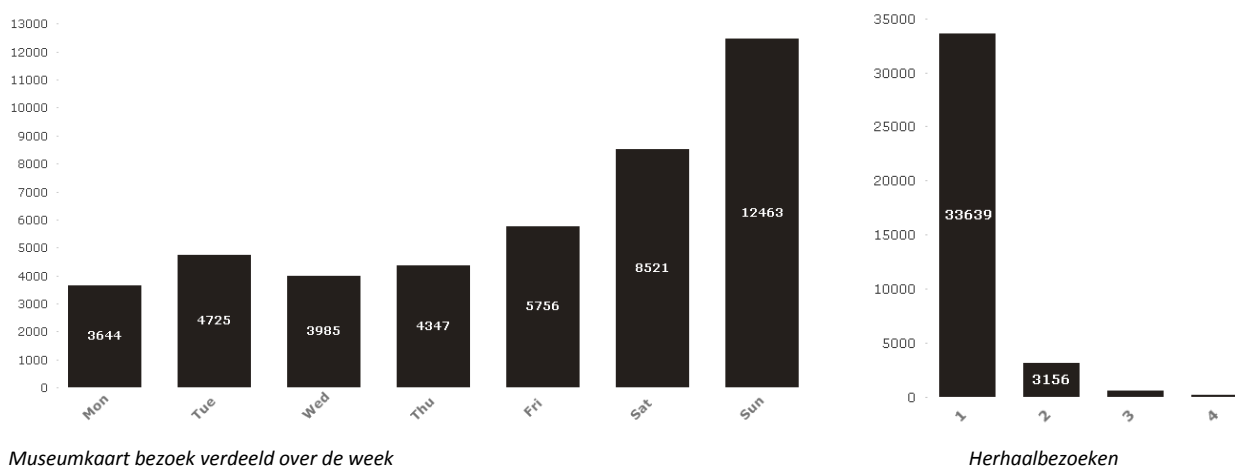
BEZOEKERS

De bezoekersaantallen zijn in 2016 toegenomen mede dankzij de invoer van de Museumkaart. De kaarthouders lijken over het algemeen hoger opgeleid te zijn en komen vaak meerdere keren terug. Zij zijn op zoek naar diepgang en afwisseling, en zijn dan ook geïnteresseerd in de evenementen die dat kunnen bieden. Tijdens de dagrondleidingen is te merken dat er meer mensen meelopen, maar ook dat er diepere vragen gesteld worden.

In 2016 is er een stap gezet naar een volledige openstelling gedurende het hele jaar. In de wintermaanden, waarin Archeon normaliter voor regulier bezoek gesloten was, is het Museumpark in de weekenden bemand en geopend geweest. De winterse thema's, in combinatie met de ijsbaan en een extra tentoonstelling biedt de bezoekers een aangename winterse dag uit.

ARCHEON

Per 1 juli 2016 is Archeon aangesloten bij de Museumkaart. Vanaf 1 juli tot en met 31 december 2016 heeft Archeon 43.441 Museumkaarthouders ontvangen.

ARCHEOLOGIEHUIS

	Jan	Feb	Ma	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Jaar
2012	2110	1035	81	2352	3385	6277	1762	11761	4157	3706	25	1501	<u>38152</u>
2013	2673	1006	2194	6870	5015	6990	2531	10533	3656	4420	180	2997	<u>49065</u>
2014	1136	3047	1420	5445	5827	5736	3503	11307	5284	4547	109	2186	<u>49547</u>
2015	886	1477	1814	4533	5710	3970	3630	8373	4457	5240	558	4113	<u>44761</u>
2016	652	3614	4724	5810	6976	5618	4919	9573	4911	5623	952	4912	<u>59284</u>

HERKOMST BEZOEKERS

Postcode	%
1000-1999	13,05%
2000-2999	44,83%
3000-3999	21,71%
4000-4999	6,59%
5000-5999	4,91%
6000-6999	2,71%
7000-7999	2,84%
8000-8999	2,07%
9000-9999	1,29%

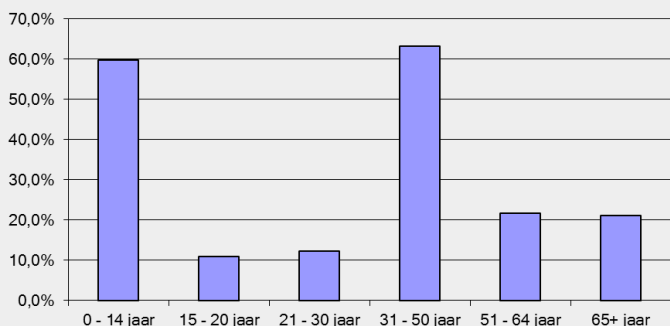
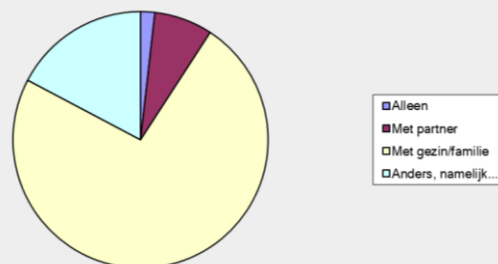

STATISTIEKEN

Er zijn in 2016 een totaal van 1094 enquêtes afgenomen bij de bezoekers, welke in SurveyMonkey zijn ingevoerd. Onderstaande cijfers zijn op basis van deze data, en omvatten dus niet de gegevens van schoolbezoekers.

In welk gezelschap bent u in Archeon?

Antwoorden	Percentage	Aantal
Alleen	1,8%	19
Met partner	7,4%	76
Met gezin/familie	73,5%	756
Anders, namelijk...	17,3%	178
Aantal ingevuld		1029

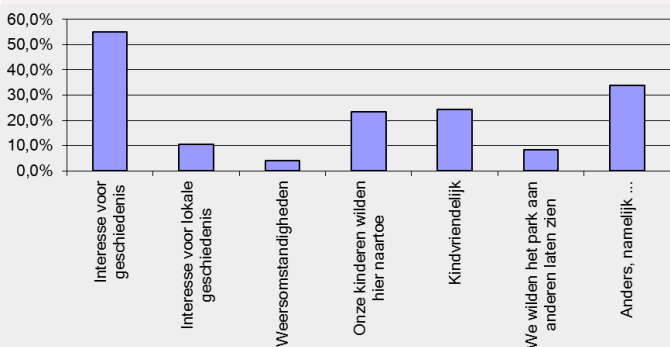
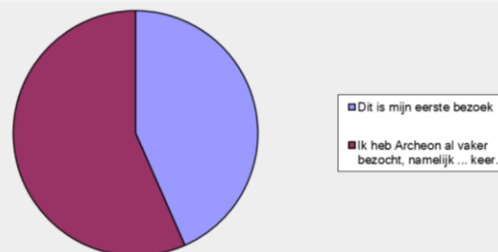

Hoe oud bent u en/of uw gezelschap?

Antwoorden	Percentage	Aantal
0 - 14 jaar	59,8%	619
15 - 20 jaar	10,9%	113
21 - 30 jaar	12,3%	127
31 - 50 jaar	63,3%	655
51 - 64 jaar	21,7%	225
65+ jaar	21,1%	218
Aantal ingevuld		1035

Hoe vaak heeft u Archeon al bezocht?

Antwoorden	Percentage	Aantal
Dit is mijn eerste bezoek	43,4%	469
Ik heb Archeon al vaker bezocht.	56,6%	612
Aantal ingevuld		1081

Waarom heeft u voor Archeon gekozen?

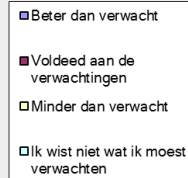
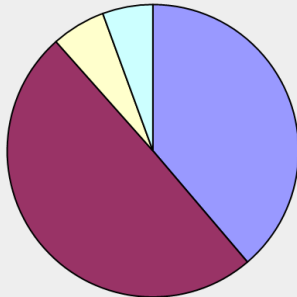
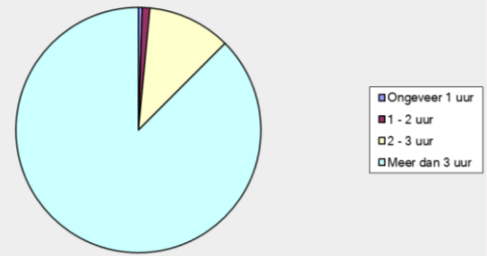
Antwoorden	Percentage	Aantal
Interesse voor geschiedenis	54,9%	593
Interesse voor lokale geschiedenis	10,5%	113
Weersomstandigheden	4,2%	45
Onze kinderen wilden hier naartoe	23,5%	254
Kindvriendelijk	24,4%	264
We wilden het park aan anderen laten zien	8,2%	89
Anders, namelijk ...	33,7%	364
Aantal ingevuld		1081

We vragen u de volgende onderdelen van uw dagje Archeon te beoordelen

Antwoorden	Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.v.t.	Gemiddelde (0-3)	Aantal
Algehele indruk	10	124	918	0	2,86	1052
De gebouwen (reconstructies)	7	82	962	3	2,91	1054
Het dagprogramma	24	212	782	34	2,74	1052
De Archeotolken	20	138	596	255	2,76	1009
De rondleidingen	17	114	349	503	2,69	983
De toegangsprijs	65	395	511	67	2,46	1038
Demonstraties en activiteiten	29	149	849	24	2,80	1051
De horecagelegenheden	64	333	538	106	2,51	1041
De winkel	22	325	540	148	2,58	1035
De informatie	25	209	745	34	2,74	1013
Toelichting en/of opmerkingen						206
Aantal ingevuld						1065

Hoe lang duurde uw bezoek aan Archeon?

Antwoorden	Percentage	Aantal
Ongeveer 1 uur	0,5%	5
1 - 2 uur	1,0%	11
2 - 3 uur	11,0%	115
Meer dan 3 uur	87,5%	918
Aantal ingevuld		1049

Wat vond u van uw dagje Archeon?

Antwoorden	Percentage	Aantal
Beter dan verwacht	38,8%	405
Voldeed aan de verwachtingen	49,7%	519
Minder dan verwacht	6,0%	63
Ik wist niet wat ik moest verwachten	5,6%	58
Toelichting en/of opmerkingen		110
Aantal ingevuld		1045

Enkele waarnemingen op basis van deze gegevens zijn:

- ↪ Het grootste gedeelte van de respondenten bezoekt Archeon als gezin (73,47%). Deze enquête is niet ingevuld door de scholen of schoolkinderen die het park bezoeken, waardoor een groot aantal bezoekers onder de 21 buiten deze statistieken vallen.
- ↪ Ongeveer 63,29% van de respondenten gaf aan dat er in hun groep bezoekers tussen de 31-50 jaar aanwezig waren, en 59,81% was tussen de 0-14 jaar, wat strookt met het beeld van een kerngezin. Slechts 10,9% komt uit de jongerengroep van 15-20. Dat kan samenhangen met het feit dat zij ook al via school langs zijn geweest.
- ↪ Er valt nog veel winst te behalen binnen de doelgroep van 21-30 jaar.
- ↪ Men bezoekt Archeon hoofdzakelijk uit interesse voor geschiedenis, zowel algemeen (54,9%) als lokaal (10,5%), maar ook omdat hun kinderen hier naar toe willen (23,5%) en omdat Archeon kindvriendelijk is (24,4%). Bezoekers winnen dus advies in bij hun kinderen over mogelijke dagjes uit.
- ↪ Meer dan de helft van de respondenten (56,61%) heeft Archeon al eerder bezocht. Men komt dus terug voor een gevarieerd aanbod.
- ↪ Mensen blijven over het algemeen langer dan drie uur in het park (87,51%).
- ↪ De beoordelingen voor de verschillende aspecten van Archeon zijn ruim voldoende (2,86 op een schaal van 3 gemiddeld). Voor 49,67% voldeed hun bezoek aan de verwachtingen, en voor 38,76% was hun bezoek zelfs beter dan verwacht. Hier valt nog wat winst in te behalen.

ACTIVITEITEN

EVENEMENTEN

Archeon heeft als doelstelling om een divers aanbod te realiseren, waaronder jaarlijks een grootschalig evenement, een festival voor een andere doelgroep, een Romeins festival en vier thema-weekenden. In 2016 zijn er diverse evenementen gerealiseerd. Op verzoek van terugkerende bezoekers zijn deze evenementen extra gecommuniceerd via borden en flyers.

Datum	Evenement	Datum	Evenement
t/m 3 januari 2016	Vier de winter	14 augustus	Iconen en Kitch
13 februari t/m 28 februari	Voorjaarsvakantie	15 t/m 21 augustus	Roofvogels in Archeon
17 maart	Opening Leven langs de Limes – Bodegraven	25 t/m 28 augustus	13 ^e Vikingfestival
20 maart	Palmpasen en seizoen opening	3 & 4 september	Prehistorisch weekend
25 t/m 28 maart	Allemanden en Vikingen	10 & 11 september	Riddertoernooi
27 & 28 maart	Paasbrunch en feest	17 & 18 september	Archeon Thea Beckmanprijs
30 april t/m 8 mei	Romeinenweek	18 september	Archeon Open
16 & 17 april	Schots weekend	24 & 25 september	Archeon Culinaire met Pierre Wind!
5 mei	Kruisprocessie	9 oktober	Korendag
7 mei	Blij met de vlinder en de bij	12 oktober	Thuiskomst Zwammerdamschepen
8 mei	Moederdag	15 & 16 oktober	Nationale Archeologiedagen - Riddertoernooi
14 t/m 16 mei	Vikingen	21 & 22 oktober	Halloween Party - Freaky Nights
15 mei	Grijze Jagerdag	22 & 23 oktober	Erts en IJzer weekend
16 mei	Pinksterbrunch	29 & 30 oktober	Napoleon
22 & 29 mei	Mariaprocessie	7 november	Uitlichting Limes Landmark
12 juni	Junioren Orkestenspektakel	26 & 27 november	Stad van Sinterklaas
14 juni	Lezing Maarten van Rossum	10 & 11 december	14 ^e Midwinterfair
18 & 19 juni	Middeleeuws spektakel arm & rijk	17 december	Open dag Alphenaren
19 juni	Vaderdagbrunch	22 december	Opening Van Caesar tot Constantinopel
26 juni	Midzomer in de Middeleeuwen	24 december t/m 8 januari	Vier de Winter
6 juli	Opening Leven langs de Limes Zwammerdam	25 & 26 december	Kerstbrunch
31 juli t/m 13 augustus	Romeins festival	28 december	Alre Kinder Dach
		30 december	Midwinterhoornblazen

Nationale Archeologiedagen

15 & 16 Oktober waren de Nationale Archeologiedagen. Archeon, in samenwerking met het Erfgoedhuis Zuid-Holland, de AWN Rijnstreek, Novitas Heritage en de provincie Zuid-Holland hebben hier vol op ingezet. Er zijn het hele weekend aanvullende activiteiten geweest, zoals een opgraving voor kinderen (met metaaldetectoren), een archeologische Escape Room en de mogelijkheid om met archeologen van de AWN in gesprek te gaan.

LEZINGEN

In 2016 zijn er door de AWN en de VVvA periodiek lezingen georganiseerd in het auditorium. Naast de lezingen in dit overzicht zijn er bij de verschillende openingen aanvullende lezingen geweest. De doelstelling voor beleidsperiode 2016-2020 is om maandelijks een lezing te faciliteren. Er zijn 14 lezingen in totaal geweest, exclusief lezingen of presentatie bij openingen.

Datum	Titel	Spreker	Door:
12 januari 2016	Zijn vrijwilligers in de culturele sector een vloek of een zegen?	Prof. drs. Wim van de Weiden	VVvA
18 januari 2016	Graven naar Graven/De dood in archeologisch Zuid-Holland	Drs. Evert van Ginkel	AWN
10 februari 2016	De opgravingen in Dalfsen: Wetenschappelijke en maatschappelijke effecten	Drs. Boudewijn Goudswaard	VVvA
9 maart 2016	Pollen en zaden die het ons vertellen. Archeologie van planten in akkers en tuinen, vanaf de eerste boeren tot en met de middeleeuwen.	Prof. Dr. Corrie Bakels	VVvA
21 maart 2016	PUG-collectie: 175 Utrechtse archeologie	Joanneke Hees	AWN
6 april 2016	'EEN EN EEN IS DRIE' Community archeology en de inzet van vrijwilligers.	Dr. Yvonne Lammers	VVvA
9 mei 2016	Kampen uit WOII bij Oud-Poelgeest in Oegstgeest	Ruurd Kok	AWN
11 mei 2016	Ontwikkeling van het vroeg-Jodendom en vroeg-Christendom	Drs. Jona Lendering	VVvA
30 mei 2016	Onderzoek op vliegbasis Valkenburg ZH	Dik Parlevliet	AWN
8 juni 2016	Kind zijn in de Steentijd en de Bronstijd	Drs. Linda Dielemans	VVvA
14 juni 2016	Vergelijkingen tussen vroeger en nu	Maarten van Rossum	VVvA
20 juni 2016	De gracht van Corbulo	Dr. Bram Jansen	AWN
10 augustus 2016	De roman van Walewein als middeleeuwse muurstip, een historische sensatie in het spoor van de vos?	Erwin Mantingh en Marc van der Aa	VVvA
7 september 2016	Wat zit er in dat potje?	Dr. Peter Jongste en Drs. Wilko van Zijverden	VVvA
19 september 2016	Buitenplaatsen in Alphen aan den Rijn	Gerrit van Oosterom	AWN
5 oktober 2016	De groei van een slapend middeleeuws stadje	Dr. Roos van Oosten	VVvA
17 oktober 2016	'Deghene die ghesont bliven wylt en sal ghemeynlick niet veel fruyten noch wermoesen eten'	Dr. Henk van Haaster	AWN
14 november 2016	Romeinse stadspoorten: geschiedenis, archeologie en multifunctioneel gebruik	Dr. Cornelis van Tilburg	AWN
14 december 2016	'De derde eeuw na Christus; een religieuze supermarkt'	Dr. Karel Innemee	VVvA

EXPOSITIES

Archeon heeft tot doel gesteld om jaarlijks ten minste een wisseltentoonstelling te realiseren in het Archeologiehuis Zuid-Holland. In 2016 zijn er drie tijdelijke tentoonstelling geweest op deze locatie, maar is er tevens een extra grote expositie in het badhuis gerealiseerd, welke tijdens de wintermaanden te aanschouwen is.

Van Caesar tot Constantinopel | 22 december 2016 – april 2017

Arm of rijk – je ziet het verschil aan de inrichting van onze huizen en de kleding die we dragen. Dat was bij de Romeinen niet anders. Tweeduizend jaar geleden bepaalde je afkomst welke kleding je je kon veroorloven maar ook welke uitrusting je in het leger droeg. In deze tentoonstelling laten we zien hoe arm en rijk zich ontwikkelden in een periode van bijna 1000 jaar Romeinse geschiedenis. Reconstructies van verschillende Romeinse harnassen, gladiatorenuitrustingen en kleding van arme en rijke burgers worden gepresenteerd in een setting van het Romeinse leven door de eeuwen heen.

Textiel is een zeer vergankelijk materiaal en er zijn nauwelijks originele resten bewaard gebleven. De replica's die in de expositie getoond worden, zijn dan ook grotendeels gebaseerd op antieke afbeeldingen en beschrijvingen van Romeinse geschiedschrijvers.

Leven langs de Limes: Voorburg | 10 juli 2015 – maart 2016

De tweede tentoonstelling in de Limes-reeks behandelt de aanleg van het kanaal van Corbulo en het ontstaan van de stad Forum Hadriani op de oever van dit kanaal. Recent is nieuw onderzoek uitgevoerd naar de precieze loop van het kanaal in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Daarbij is aan het licht gekomen dat de Romeinen niet schuwden om dwars door de strandwallen heen te graven en flink gebruik te maken van beschoeiingsmogelijkheden.

Daarnaast is duidelijk vastgesteld dat de Romeinen het kanaal 'droog groeven', dat wil zeggen dat zij zo lang mogelijk een dam lieten staan, zodat ze het kanaal konden graven zonder dat er water in stond. Omdat ook bij dit onderzoek geen

duidelijke aanwijzingen zijn gevonden voor groot en intensief baggeronderhoud, lijkt het vrij zeker dat het (noordelijk deel van het) kanaal waarschijnlijk maar relatief kort in gebruik geweest is, ongeveer tot het midden van de tweede eeuw AD. Dit is opmerkelijk, omdat de bloeitijd van Forum Hadriani langer duurde.

Aan de hand van vondsten, kaarten en afbeeldingen schetst de tentoonstelling de geschiedenis van het onderzoek naar zowel het kanaal als het Forum en wordt inzicht geboden in de weg- en waterwegen in Zuid-Holland in de Romeinse tijd. Wegens succes is deze tentoonstelling verlengd tot maart 2016.

Leven langs de Limes: Bodegraven | 17 maart 2016 – juli 2016

De derde tentoonstelling in de serie richtte zich op Bodegraven, een locatie die niet op de Peutingerkaart lijkt te staan. Toch laten de bodemvondsten zien dat er in de Romeinse tijd ook hier een kampement gelegen moet hebben. Er is een poortgebouw opgegraven door de AWN, en een drietal spectaculaire losse vondsten. In de tentoonstelling werden verschillende theorieën belicht over het poortgebouw, en was ook het befaamde vervloekingstablet te zien, dat speciaal voor deze tentoonstelling was uitgeleend door Museum Het Valkhof in Nijmegen. Tevens draaide er een 3D-reconstructie van de versierde ruitershelm, en werd een in Bodegraven gevonden stuurriem voor het eerst aan het publiek getoond.

De tentoonstelling is op 17 maart geopend door wethouder Jan Leendert van den Heuvel (gemeente Bodegraven-Reeuwijk), Leendert Spijker (voorzitter Stichting Historische Kring Bodegraven) en Remmert Kerst (voorzitter Streekmuseum Reeuwijk te Bodegraven-Reeuwijk), waarbij Chrystel Brandenburgh (Erfgoed Leiden en Omstreken) een presentatie heeft gegeven over het vervloekingstablet. Tevens is op 17 maart de herdruk van het rapport over Romeins Bodegraven door de AWN uitgebracht, en is er een pilot gedraaid van de techniekroute door Archeon.

Leven langs de Limes: Zwammerdam | 6 juli 2016 – maart 2017

De tentoonstellingsreeks is afgesloten met de vierde expositie, over Zwammerdam. Deze tentoonstelling is bewust neergezet als laatste in de serie, omdat het thema goed aansluit bij de toekomstplannen voor een Romeins Scheepvaartmuseum. De tentoonstelling gaat in op het onderzoek van het Romeinse castellum en de schepen en de betekenis hiervan voor de studie van de Limes en scheepvaart. De expositie opende op 6 juli, waarbij Theo Toebosch (archeoloog en publicist) een presentatie gaf. Gedeputeerde Rik Janssen (Provincie Zuid-Holland) en wethouder Kees van Velzen (Alphen aan den Rijn) openden de tentoonstelling. Naast de nieuwe expositie zijn er op 6 juli nog enkele aanvullingen aan de vaste opstelling van het Archeologisch huis Zuid-Holland gepresenteerd, namelijk een mijlpaal uit Rijswijk, twee Romeinse duikers en de Zwammerdam 5!

PRESENTATIE

In het Archeologisch huis Zuid-Holland is de presentatie van de collectie redelijk gelijk gebleven. Aangezien de IJzertijd-kano uit Vlaardingen in 2015 is verhuisd, zijn er plannen opgesteld om de zijwanden van de benedenzaal opnieuw in te richten. Zo zijn de muren van de benedenzaal volledig herzien en tonen zij nu Romeinse uitvindingen. Op de plek van de voormalige Vlaardingen kano, is in 2016 de Zwammerdam 5 geplaatst (een Romeinse vis-kano), evenals twee duikers. Ook is er een Romeinse mijlpaal uit Rijswijk geplaatst op de bovenverdieping.

De vaste presentatie van de kerncollectie reconstructies in het museumpark is op momenten anders aangekleed geweest (i.v.m. bijvoorbeeld evenementen), maar is grotendeels gelijk gebleven. De aanvullende reconstructies, zoals kleding en attributen, is in constante flux en zorgt voor een flexibele afwisseling in de presentatie. Door te wisselen in bijvoorbeeld kleding is het mogelijk geweest om verschillende rangen en standen, rassen en beroepen uit te dragen.

Tevens zijn er in 2015 en 2016 audiotours door de verschillende afdelingen van het museumpark ontwikkeld. Hierdoor kan de bezoeker kiezen om op eigen tempo informatie op te doen over bepaalde locaties.

MARKETING EN COMMUNICATIE

MEDIA AANDACHT

Museumpark Archeon en het Archeologisch huis Zuid-Holland zijn in 2016 meermaals in de pers geweest, en er is niet alleen lokale belangstelling geweest voor verschillende projecten en/of evenementen, maar ook nationaal is er aandacht geweest. Hieronder volgt een kort overzicht van enkele zaken die in de pers geweest zijn (puur ter illustratie):

- Verlichting van de Archeon Limes Landmark;
- De open dag voor Alphenaren;
- Het ter water laten van de Victoria – een replica van een Romeins schip;
- Romeinse aanlegdiners in Archeon;
- Het wijden van iconen in middeleeuws Gravendam;
- Middeleeuwse vakanties
- Prehistorisch weekend;
- Het Romeins festival;

- De Nationale Archeologiedagen;
- De Romeinenweek;
- De uitbreidingsplannen van Archeon;
- De Grijze Jagerdag & de Midwinterfair;
- De Thea Beckman prijs;
- De Griezelveekenden;

WINKEL

Onze museumwinkel heeft in 2016 meer thematische souvenirs/replica's in het assortiment aangeboden. Voorbeelden hiervan zijn historische etenswaren (garum, romeinse en middeleeuwse broodmixen, kruidenmixen) en items als vuurslagen/vuurmaaksets en buidels. Ook is het aanbod van non-fictie boeken op het gebied van geschiedenis behoorlijk uitgebreid (zowel voor volwassenen als kinderen). Al deze items zijn erg populair, met name als ze gerelateerd zijn aan parkactiviteiten (op dagen dat er in de IJzertijd vuur maken op het programma staan is er veel meer interesse in vuurslagen dan wanneer deze activiteit er niet is, zelfde geldt voor bijv. kalligrafeersets en het kalligraferboek dat we verkopen).

3. COLLECTIE

De collectie is ingedeeld in een drietal kerncollecties, en wordt aangevuld met een serie 'dynamische reconstructies' van bv. kleding of gebruiksvoorwerpen. Deze dynamische reconstructies zijn, juist vanwege hun dynamische aard, niet opgenomen in het collectie register. Deze kerncollecties zijn als volgt gedefinieerd:

De **kerncollectie Archeologische voorwerpen**; deze kerncollectie is opgebouwd uit authentieke vondsten afkomstig uit het Provinciaal Archeologisch Depot Zuid-Holland, aangevuld met objecten uit het depot van het Rijksmuseum van Oudheden en het Bureau Oudheidkundig Onderzoek van de gemeente Rotterdam (BOOR). Deze kerncollectie, zoals te zien in het Archeologiehuis Zuid-Holland, bestaat enerzijds uit bruiklenen, en anderzijds uit een tentoonstelling in bezit van en opgesteld door het Provinciaal Archeologisch Depot in samenwerking met het Erfgoedhuis Zuid-Holland.

De **kerncollectie Reconstructies**; deze omvat statische, lastig verplaatsbare, relatief onvervangbare, duurzame authentieke reconstructies, gebaseerd op Nederlands bronmateriaal, passend binnen de chronologische en thematische context zoals afgebeeld in Museumpark Archeon, welke door hun natuur, toepassing, schaal en uniekheid behoren tot de permanente basistoonstelling. Deze objecten zijn vanaf de start van Archeon verzameld, aangevuld en opgebouwd.

De **kerncollectie Documenten**; deze collectie omvat brongegevens voor de reconstructies, zoals eigen bouwtekeningen, blauwdrukken, schetsen en verbouwings- en restauratieverslagen. Deze worden deels opgeslagen in archiefkasten en deels digitaal. Eventueel zijn originele bouwkundige brontekeningen ook te vinden bij de architectenbureaus. Archeon heeft kopieën van de gebruikte archeologische rapporten. Originelen zijn te vinden bij de opgravende bevoegdheid.

COLLECTIEVERLOOP

AANWINSTEN EN RESTAURATIE IN HET MUSEUMPARK

Er zijn diverse, aanvullende reconstructies (kleding, gebruiksvoorwerpen e.d.) verworven en vervangen, waaronder 75 stuks wollen kledij voor in de middeleeuwen, welke in samenwerking met het Mittelalserterret zijn gefabriceerd. Veel van het houtwerk en meubilair wordt regelmatig vervangen om het object in goede staat te houden. Hiertoe is er een onderhoudsplan waarbij o.a. alle Romeinse gebouwen geheel geschilderd worden.

- In de Middeleeuwen zijn er in enkele huizen palen in de grond vervangen.
- Het dak van de Trechterbeker is voor 50% vervangen.
- Marc van der Aa heeft meerdere huizen in de middeleeuwen verfraaid met historische schilderijen e.d..
- In de Romeinse Tijd zijn enkele muren verfraaid met muurschilderingen.

ARCHEOLOGIEHUIS ZUID-HOLLAND

In 2016 zijn er enkele objecten toegevoegd aan de museale presentatie. Zo zijn er op de begane grond twee Romeinse duikers zichtbaar, evenals de Zwammerdam kano 5, en is er op de bovenverdieping een Romeinse mijlpaal te bewonderen uit Rijswijk. Ook zijn er door Echo ID enkele objecten uit de vaste opstelling van de bovenverdieping gewisseld.¹

REGISTRATIE

KERNCOLLECTIE ARCHEOLOGISCHE VOORWERPEN

Alle objecten aanwezig in de deelcollectie op de begane grond zijn volledig ingevoerd in de database (Adlib Museum Basis 4.2). De bruiklenen zijn aangevuld en grotendeels van standplaats voorzien. Het gaat hier om 231 objecten, waarvan 11 bruiklenen verdeeld staan over twee vitrines en nog van specifieke standplaats moeten worden voorzien. Het Erfgoedhuis Zuid-Holland heeft het standplaatsregister van de bovenverdieping aangepast.

KERNCOLLECTIE RECONSTRUCTIES

In 2014 is gestart met het opstellen van een standplaatsregister voor alle objecten uit de kerncollectie reconstructies. In 2015 is het gehele register aangelegd. Alle objecten uit de kerncollectie zijn volledig geregistreerd. Per deelcollectie zijn zij verzameld en gesorteerd op standplaats.

¹ Zie Rapportage beheer 2016 van het Archeologiehuis Zuid-Holland voor een verdere toelichting.

KERNCOLLECTIE DOCUMENTEN

De kerncollectie documenten is in 2015 volledig gewaardeerd en gesorteerd. Er is een systeem opgezet voor de registratie van de documenten met een waardering van 5 of 6 (zie hieronder wat deze klassen inhouden). Deze registratie is in gang gezet en zal naar verwachting binnen het eerste kwartaal 2016 zijn voltooid.

5. Readers & contextuele informatie: Alle readers, artikelen, omschrijvingen, tekeningen e.d. die behouden moeten worden.
6. Collectie-informatie en bronmateriaal; Alle tekeningen, rapporten, artikelen en documenten die direct horen bij een object uit de kerncollectie.

ONDERZOEK EN PUBLICATIE

- ✓ I.v.m. de plannen voor een Romeins Scheepvaartmuseum is er onderzoek verricht naar de platbodemschepen.
- ✓ Er is meer informatie over Romeinse uitvindingen te zien op de muren van het Romeins Museum.
- ✓ Er zijn twee artikelen gepubliceerd in het Exarc Journal over medische middeleeuwse reconstructies.
- ✓ In 2016 zijn banden met het Huygens Instituut van de KNAW aangegaan met als doel samen te werken bij het organiseren van lezingen en symposia.
- ✓ In 2016 zijn de banden met de Faculteit Archeologie van Universiteit Leiden versterkt om te inventariseren welke experimenteel archeologische onderzoeken er gezamenlijk in Archeon kunnen plaatsvinden. Het voornemen is om in de winter van 2017 te starten met een experiment over middeleeuwse broeibakken samen met de VVvA.
- ✓ Er is onderzoek verricht naar de ontwikkeling van Romeinse kleding en wapentuig voor het maken van de tentoonstelling "Van Caesar tot Constantinopel".

PROJECTEN

De Stichting Museumpark Archeon heeft in 2016 bijgedragen aan meerdere projecten. De doelstelling is om jaarlijks minstens 1 erfgoedproject te starten. Hieronder volgt een kort overzicht van deze projecten:

- Erfgoedlijnen (Provincie Zuid-Holland)
 - o Limes wisseltentoonstellingen; het organiseren van een viertal tijdelijke tentoonstellingen over verschillende locaties langs de Limes in Zuid-Holland. De laatste twee uit de serie hebben in 2016 gedraaid.
 - o Coördinatie Romeinse scheepsresten; Samen met Tom Hazenberg is er gestart met het naar Alphen halen van de Romeinse Zwammerdamschepen.
- EU-projecten
 - o OpenArch; een vijfjarig EU-project met verschillende openluchtmusea/parken, waarbij a.d.h.v. uitwisselingen, conferenties en publicaties kennis wordt gedeeld over o.a. publiekspresentatie, museummanagement en ambachten.
- Uitbreiding
 - o (Nationaal) Romeins Scheepvaartmuseum; een project met als doel het realiseren van een museum, waar de Romeinse Zwammerdamschepen in kunnen worden gepresenteerd.
- In samenwerking met de Archeon Academy zijn er in 2016 twee projecten begeleid van Technasia in Zuid-Holland en Utrecht.
 - o Er zijn bijenkasten ontworpen door eerstejaars van het Technasium van het Groene Hart Lyceum.
 - o Er is naar Brugs voorbeeld een 14^e eeuwse stadskraan ontworpen door zesdejaars leerlingen van het Gerrit Rietveld Gymnasium in Utrecht, welke geldt als 'meesterproef' (afstudeerproject).
- Overige projecten
 - o Bijenproject; het creëren van nog meer diversiteit in bomen, struiken en planten, variatie in oevers en droge hellingen maken en een nog selectiever maaibeheer toepassen. Hiertoe zijn er bijenhôtels geplaatst in de Romeinse tijd. Ook is er een uitvoeringsplan (Bijenlandschap Groene Cirkels) gepubliceerd.

4. BEDRIJFSVOERING

Er is voortgebouwd op de ontwikkeling van de bedrijfsvoering. De voorlichtingsstructuur voor nieuwe en bestaande medewerkers is geanalyseerd en aangevuld met een digitale omgeving, waarop relevante documenten te vinden zijn.

OR & CAO

Op 29 mei 2015 is de ondernemingsraad samengesteld, welke bestaat uit de volgende leden:

- Robert Blom, voorzitter (medewerker kantoor)
- Isabelle Cordon, vice-voorzitter (medewerker kantoor)
- Marc van Hasselt, secretaris, communicatie en penningmeester (medewerker park)
- Erwin Ruiters, raadslid (medewerker park)
- Marco Schlingmann, raadslid (medewerker horeca)

De OR heeft samen met de HRM manager gewerkt aan het invoeren van een cao, gebaseerd op de cao dagrecreatie. Deze cao is per 1 januari 2016 geldig.

PERSONEEL

Samenstelling park & horeca:

De ArcheoTolken en horecamedewerkers zijn in dienst van april t/m oktober, waardoor er jaarlijks sprake is van verloop. In februari is een nieuw sollicitatieproces gestart, waarbij de vaste ploeg is aangevuld met nieuwe seizoen krachten. Tevens is er een banenmarkt georganiseerd om extra sollicitanten te bereiken.

Samenstelling kantoor:

- Larue Jansma is de afdeling Sales komen versterken.
- Jelle Schut is aangesteld als verantwoordelijke voor de winkel/kassa.

Er zijn in 2016 meerdere stagiaires aan het werk geweest, o.a. op de Technische Dienst, de horeca, het park en het kantoor.

VRIJWILLIGERS

Het nieuwe vrijwilligersbeleid dat de Vrijwilligerscommissie van de VVvA in het begin van 2016 heeft ingezet, begint steeds beter zichtbaar te worden en zijn vruchten af te werpen. Het aantal vrijwilligers is in 2016 flink gestegen van 120 naar 180; dit is een flinke stijging ten opzichte van de aanwas in de vorige jaren. Deze trend zal zich naar verwachting voortzetten in 2017 door een nog actievare werving. Er zijn nu dagelijks vrijwilligers werkzaam als museumgids in het Archeologiehuis, in de groenvoorziening, bij de bouwplaat of als Archeotolk op de verschillende locaties. Ook in diverse commissies zijn er vrijwilligers werkzaam, denk hierbij aan de activiteitencommissie de wervingscommissie, de PR-commissie enz.

In het komende jaar zal de vrijwilligerscommissie in goede samenwerking met Archeon nog meer aandacht gaan besteden aan scholing en begeleiding en daarmee bijdragen aan verbetering van de kwaliteit van het Museumpark Archeon voor de bezoekers.

- Wim Caminada, Voorzitter Vrijwilligerscommissie van de Vereniging Vrienden van Archeon

VEILIGHEID

In 2016 is de veiligheid en BHV-procedure wederom herzien. Het aantal hulpverleners is uitgebreid. Ook is de voorlichtingsmethode voor medewerkers onder beschouwing genomen en geüpdatet. Naar aanleiding van een inbraak zijn in 2016 alle sloten van het park vervangen.

ARCHEON EN DUURZAAMHEID

Museumpark Archeon heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Daarom zijn wij heel trots dat wij het hoogste niveau van de Green Key, het internationale duurzaamheidskeurmerk voor organisaties, hebben behaald: GOUD. Er zijn veel stappen ondernomen om duurzamer te werk te gaan. Een paar voorbeelden:

- ☞ Regen- en slootwater voor de besproeiing van onze gewassen en gras.
- ☞ Geen kunstmatige bemesting in ons park van bloemen, bomen en planten. Al onze bomen, planten zijn historisch verantwoord.
- ☞ Binnen in onze middeleeuwse huizen maken wij gebruik van puur biologische verf, gemaakt van botjes of gebruik makend van eieren van onze eigen kippen.
- ☞ Earth water sponsoring met waterpompen voor Malawi.
- ☞ Koffie van 100% Arabica melange op basis van biologisch geteelde en fair verhandelde koffie van hoogplantages. Een bijdrage aan betere leef- en werkomstandigheden van kleine boeren.
- ☞ Deelnemer aan het project Groene Cirkel; het bijenproject waarbij getracht wordt om de bijenpopulatie te vermeerderen.

5. GOVERNANCE

BESTURINGSMODEL

In 2015 is de Stichting Romeins Museum Alphen aan den Rijn omgevormd tot de Stichting Museumpark Archeon. Per november 2015 heeft de Stichting dan ook de museale taken voor heel Archeon voor haar rekening genomen. In het organisatiemodel neemt de vennootschap (vertegenwoordigd door de directeur) de uitvoerende taken voor haar rekening, en fungeert het bestuur van de Stichting meer als een Raad van Toezicht.

Er is in 2015 een concept bestuursreglement opgesteld, waarin de taken, plichten en rechten van het bestuur omschreven staan, evenals een profielschets van eventuele nieuwe bestuursleden. Deze is in 2016 aanvaard door de bestuursleden en in werking getreden.

SAMENSTELLING

In 2016 heeft het bestuur geen mutaties ondervonden. Er is besloten om in 2016 naar nieuwe, aanvullende bestuursleden te zoeken. Er zijn enkele kandidaten geselecteerd, welke in 2016 benaderd zijn. Tijdens 2017 zullen deze kandidaten een vergadering bezoeken om te kijken hoe het samenspel is. In 2016 heeft dhr. Joerie van Sister opgetreden als ambtelijk secretaris. Dit o.a. vanwege zijn actieve rol in het opzetten en uitwerken van de nieuwe situatie en het begeleiden van de museumaanvraag.

Niko Geerlings

Huidige functie: Voorzitter

Datum van aantreden: 16-06-2009

Competenties: Leidinggevende ervaring, bestuurlijke ervaring.

Nevenactiviteiten 2016:

- ↳ Commissie Activiteiten VVvA.
- ↳ Facilitair manager Toyota Material Handling Nederland.
- ↳ Voorman Scutterie van St. Sebastiaan

Dr. Karel Innemee

Huidige functie: Secretaris

Datum van aantreden: 16-06-2009

Competenties: Wetenschappelijke/academische ervaring, museale ervaring, educatieve ervaring.

Nevenactiviteiten 2016:

- ↳ Onderzoeker Mediterrane Archeologie UvA.

Jack Veldman

Huidige functie: Penningmeester (sinds 2014)

Datum van aantreden: 16-06-2009

Competenties: Leidinggevende ervaring, administratieve ervaring.

Nevenactiviteiten 2016:

- ↳ Directeur Archeon.

ROOSTER VAN AFTREDEN

Bestuurslid	Functie	Aantreeddatum	Start rooster	Einde termijn 1	Einde termijn 2	Einde termijn 3
Niko Geerlings	Voorzitter	16-6-2009	12-1-2015	15-1-2019	15-1-2023	15-1-2027
Jack Veldman	Penningmeester	16-6-2009	12-1-2015	15-1-2018	15-1-2022	
Karel Innemee	Secretaris	16-6-2009	12-1-2015	15-6-2018	15-6-2022	

CCG

De Stichting Museumpark Archeon onderschrijft de Governance Code Cultuur ("Code") en past haar principes toe. De toepassing van deze principes sluit goed aan bij de doelstelling en de aard van Archeon. De Stichting is van mening dat bij de uitvoering van haar doelstelling op transparante en integere wijze gewerkt wordt, en dat er een goede verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden is tussen het bestuur en de directie.

ONAFHANKELIJKHEID

Onafhankelijkheid is een belangrijke pijler binnen de governance van de Stichting Museumpark Archeon. Hierbij wordt de Code gevolgd. In de code staat dat Bestuurders iedere vorm van belangenverstremming moeten vermijden. Er is besloten dat er ten alle tijden een afvaardiging van de vennootschap in het bestuur moet zitten, om zo de overeenkomst met het

Bouwfonds (en daarmee het voortbestaan van Museumpark Archeon) garant te stellen. Bij de samenstelling en werving van nieuwe bestuursleden wordt goed gekeken naar een eventuele eerdere (arbeids)relatie met Archeon, om belangenverstrengeling te voorkomen.

BEZOLDIGING

Leden van het bestuur van de Stichting Museumpark Archeon genieten geen beloning voor hun werkzaamheden. Wel hebben zij jaarlijks recht op een vergoeding van €150,- per vergadering voor de in uitoefening van hun functie gemaakte onkosten.

EVALUATIE FUNCTIONEREN BESTUUR

Het bestuur heeft naar aanleiding van hun functioneren in 2016 afzonderlijk en individueel een matrix ingevuld, waarin zij op een schaal van 0 tot 5 aangaven in hoeverre zij zelf functioneerde binnen het bestuur, maar ook hoe de voorzitter functioneerde en het collectief. Gelet hierbij is op de competenties: Communicatie, Doorzettingsvermogen, Integriteit en Samenwerking. Ook beoordeelden zijn bepaald gedrag: Initiatief nemen, Nakomen actiepunten, Bezoeken vergaderingen, Bezoeken sociale evenementen en Besluitvorming. Ook hebben zij hun mening gegeven over de samenwerking en de communicatie met de vennootschap, de Vereniging Vrienden van Archeon en het parkmanagement. Tot slot voerden zij een aantal verbeterpunten in van het bestuur als collectief, evenals verbeterpunten voor de bestuursleden persoonlijk.

Uit onderstaand resultaat kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het gedrag van de bestuursleden was naar eigen inzicht en gemeenschappelijk inzicht zeer goed. De grootste verbetering die te behalen valt is het nemen van meer initiatief, en het nakomen van actiepunten.
- Het bestuur als collectief en de bestuursleden individueel ervaren de integriteit en het doorzettingsvermogen als goed. Op de gebieden van communicatie en samenwerking (binnen het bestuur) valt nog winst te behalen.
- De samenwerking en communicatie met de VvVA kan beter.
- Uit de verbeterpunten komt naar voren dat:
 - o Er behoefte is aan meer innovatie;
 - o Externe communicatie (met fondsen, musea, pers) flink verbeterd kan worden;
 - o De vergaderingen met meer structuur kunnen verlopen;
 - o Het bestuur uitgebreid moet worden in aantal;

DE INGEVULDE MATRIX

Bestuur:

Eigen functioneren Penningmeester
 Eigen functioneren Secretaris
 Eigen functioneren Voorzitter
 Functioneren voorzitter
 Functioneren collectief

Competenties			
Communicatie	Doorzettingsvermogen	Integriteit	Samenwerking
4	3	4	3
4	4	4	4
3	4	5	5
4	4	4	4,5
3,67	4	4,33	3,67

Bestuur:

Eigen functioneren Penningmeester
 Eigen functioneren Secretaris
 Eigen functioneren Voorzitter
 Functioneren voorzitter
 Functioneren collectief

Gedrag				
Initiatief nemen	Nakomen actiepunten	Bezoeken vergaderingen	Bezoeken sociale evenementen	Besluitvorming
4	3	5	5	4
3	4	4	3	4
3	5	5	3	5
4	4	4,5	5	4,5
3,67	4	4,67	4	4,33

vof Archeon Novum
 Vereniging Vrienden van Archeon
 Parkmanagement

Samenwerking	Communicatie
4,33	4
3,67	3,33
3,67	3,67

Verbeterpunten als lid:

Jack	Niko	Karel
Subsidies	Meer tijd vrij maken	Meer initiatief nemen
Contacten extern + musea	Meer communiceren naar buiten	Meer ideeën presenteren
Interne contacten	Op de hoogte blijven van de museale wereld	Alerter zijn op nakomen actiepunten

VERGADERINGEN BESTUUR 2016

In 2016 is het bestuur viermaal samen gekomen. Hieronder volgt een kort overzicht van de onderwerpen per vergadering:

3 februari 2016

- Vergaderplanning bestuur
- Governance (rooster van aftreden, samenstelling bestuur, bestuursreglement)
- Beleidsplan 2016-2020 (realisatie doelstelling en bespreken nieuwe doelstellingen)
- Risico-analyse
- Jaarevaluatie 2015
- Jaarverslag 2015
- Verhouding Stichting-externe partijen
- Collectie
- Communicatie

5 april 2016

- Samenstelling bestuur
- Beleidsplan 2016-2020
- Jaarevaluatie en jaarverslag
- Actuele zaken en projecten
- Communicatie

14 juni 2016

- Samenstelling bestuur
- Bespreken functioneren governance
- Jaarrekening en jaarverslag
- Actuele zaken en projecten
- Schenkingen

25 oktober 2016

- Samenstelling bestuur
- Beleid 2017
- Evaluatie governance
- Actuele zaken en projecten